

MÜELLİFİ MEÇHUL BİR ÖĞÜT-NÂME

An Ogotname Which It's Writer is Unknown

Dr. Mahmut KAPLAN*

ÖZ

Öğüt-nâme 95 beyitli bir öğüt mesnevisidir. Adı bizce bilinmeyen şair, yaşlılık döneminde gençlere nasihat etmek, onlara doğru yolu göstermek için bu manzumeyi kaleme almıştır. Öğüt-nâme’de dünyanın faniliği vurgulanmış, çeşitli yaş dönemlerinde insanın başına gelebilecek durumlar anlatılmıştır. Bu çalışmada manzumenin metni kısa bir inceleme ile sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Öğüt-nâme, pend-nâme, yaş-nâme, klasik Türk şiiri, iyi amel, mesnevi.

ABSTRACT

This Sermon consisting of 95 couplet (beyit) is a Mathnavi (Mesnevi) giving

Some advices in order someone to be a good human being in the society and to be happy in the next world. The Poet whose name is unfortunately not known by us yet writes up this text to admonish good deeds and show the right path to the young people of his time in his old age. In this Sermon (Öğütname), the transience of the world is underlined, and some experineces which can be encountered by people in different stages of the life are remind and explained. In this study, the text of this Sermon is presented together with an analyses and evaluation of its content and structure.

Key words: Sermon, Pend-name, Yaş-name, Classical Turkish Poetry, good deed, mathnavi

İslamî dönem Türk edebiyatında başlangıçtan itibaren yaygın bir biçimde görülen manzum öğüt kitapları daha çok “nasihat-nâme” ya da “pend-nâme” olarak adlandırılmıştır.¹ Yüz civarındaki manzum eser içinde sadece metnini sunacağımız 95 beyitli me fâ î lün/me fâ î lün/fe û lün kalıbıyla kaleme alınmış manzumeye, bunlardan farklı olarak, *Öğüt-nâme* adı verilmiştir. *Öğüt-nâme* bir nasihat manzumesi olmakla birlikte yaş-nâme özelliği de taşımaktadır. Çocukluktan itibaren çeşitli yaşlarda yaşanabilecekler ibret alınması için anılmış, okuyucu ikaz edilmeye çalışılmıştır.² Manzumenin telif tarihi belirtilmediği gibi müellifi de meçhuldür. Sadece metnin sonunda istinsah

* Celal Bayar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹ Nasihat-nâmeler hakkında bkz., Mahmut Kaplan, “Türk Edebiyatında Manzum Nasihat-nâmeler”, *Türkler*, Ankara 2002, C.11, ss.791-799. *Yeni Türkiye*, Ankara 2002.

² Yaşnameler hakkında bkz., Amil Çelebioğlu, *Türk Edebiyatında Yaşnameler*, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul 1998,ss.367-488.

tarihi ve müstensihin adı kayıtlıdır: *Temmeti'l-kitâb bi-avni'llâhi'l-melîki'l-vehhâb Alî bin Mu s tafa gafara'llâhu lî ve li-vâlideyhimâ ve sâ hibi'l-hayrât ve'l-hasenât ve li cemâ i'l-mü'minîne ve'l-mü'minât bi-ra hmetike yâ er hama'r-râ himîn 1165 fî â'hiri şa bân*³ Bu kayıttan müstensihin adının Ali bin Mustafa, istinsah tarihinin 1165/1732 Şaban ayının sonları olduğu anlaşılmaktadır. Manzume muhteva olarak *Çarh-nâme* ile benzerlikler taşımakla birlikte mesnevi biçiminde kaleme alınmıştır.

Metnin elimizde tek nüshası bulunduğundan bazı kelimeleri okumakta zorluk çektik. Bu kelimelere dipnotta işaret edildi.. Ayrıca metnin anlamına uygun bazı ilave ve düzeltmeler de parantez içinde gösterildi.

Öğüt-nâme'nin Muhtevası:

Adından da anlaşılacağı gibi bu manzumeyi, öğüt vermek amacıyla, bizce bilinmeyen bir müellif, insanları uyarmak, doğru yola davet etmek için kaleme almıştır. Manzume dünyanın faniliğini hatırlatan bir beyitle başlar. Şairin ifadesinden anlaşıldığı kadarıyla öğütlerin muhatabı gençlerdir. Şair bir tezatla sözlerine başlar: Ey yaşlı dünyanın genç insanı, bu yaşlı adam sana ne söylüyor dinle! Bu beyitten(b.1) müellifin yaşlılık döneminde manzumesini kaleme almış olduğunu anlayabiliriz. Kendisinden “pîr-i fânî” diye söz etmesi bunun kanıtıdır. Şair gafletle uyumanın yanlışlığını vurgulayarak sözlerini sürdürür; ölenleri hatırlatarak gençlerin kendilerine gelmesini tavsiye eder. Allah insanları kulluk için yaratmıştır; ama sen ibadet etmiyorsun, diyerek adeta gençleri azarlar.(b.4) Ey zavallı sen eninde sonunda öleceksin, hazırlık yap.(b.5) diyerek vurgunun tonunu yükseltir. Müellif, *Çarh-nâme*'de olduğu gibi sık olarak dünyanın geçiciliğini hatırlatır:

Birçok beyler, büyük insanlar gelip geçmiş, hiç birisi dünyada sonsuza dek yaşama imkânı bulamamıştır. İnsanların yaptığı her işi bilen biri vardır. Kişi kendisine çeki düzen vermeli, hal ve hareketlerini düzeltmelidir. Dünya yan gelip yatma yeri değildir. Birçok peygamber ve veli gelip geçmiş, hiçbirisi dünyada ebedi kalmamıştır. Sen bunlardan ibret al. Ancak sen azgınlığı bırakmadın, sanki ölüm başkası içinmiş gibi davrandın. Unutma sen de ölecek, yaptıklarının hesabını vereceksin. Kıyamet gününde günahların karşına çıkınca ah vah edeceksin ama iş işten geçmiş olacak. Zebaniler ellerini bağlayıp seni cehenneme atacak, orada sana azap edecekler. Allah'tan kork. Allah'tan korkmayan

³ Öğüt-nâme yk. 161a.

Müslüman değildir. Artık kendine gel, oyun zamanı geçti, artık gençsin. Ne için yaratıldığını düşün, Allah'ın sana emrettiklerini işle. Kabre girince başına gelecekleri aklına getir. Muhakkak olan bir şey varsa o da bu dünyadan gideceğindir. Gençlik insanoğluna her zaman yar olmaz; zaman geçer yaşlanırsın. O halde zamanını gaflette geçirme; ömrünü gereksiz işlerde çürütme. Allah'ın emirlerini tut; ondan başkasını kalbinden çıkar. Gidip varacağın yerin kaygısını çek; bu dünya konuk evinde geçireceğin geçici zamanı değerlendir. Gelen gidecek; kimse bu konakta durmayacak, kalamayacaktır. İnançlı insana düşen doğru yürümek, yanlışlardan, günahlardan çekinmektir. Dünyaya gelen herkes ölecek, yaptıklarından hesaba çekilecektir.

Şair, bu girişten sonra yirmi yaşından itibaren insanın değişik yaşlardaki durumunu tasvir ederek sözlerine devam eder: Akıllı insan, yaşı yirmiden otuza çıkınca nefsinin kötü isteklerini bırakır, doğru yolda yürür, güzel davranışlarda bulunur. Otuz yaşına kadar ömür ağzına bal sürer. Kırk dedi mi, kolun kanadın kırılır. Bu yaşta yemeğe içmeğe rağbet eder, zevk ve eğlence sana üstün gelir. Yaş elliye geçince beden güçten düşmeye başlar. Artık yorulmayı bırakıp rahata yönelir. Yaş altmış oldu mu tuzağa düştün demektir. Yetmişinde artık yaşlanmış olursun. Davranışlarında bozulmalar başlar, insanlar yaptıklarından dolayı seni kınarlar. Eşin bile artık seni saymamaya başlar. Yaş seksene dayandı mı vücut iyice güçten düşer, çeşitli musibetler başına üşüşür. Elin titrer, dizin tutmaz olur ölüm kapıda belirmeye başlar. Eğer yaşın doksana varırsa sen artık kendini ölmüş bil. Vücudun sana itaat etmez, altını tutamaz; gözlerinin ferri kaçır aktan kararı seçemez olursun. Gören bu, bunamış der; çünkü davranışların aklın kontrolünden çıkmıştır artık. Yaşın yüz oldu mu ne ölüsün, ne diri. Gözün hep yerdedir. Yediğinden içtiğinden anlamaz olursun. Kısacası yaşın ne kadar çok olursa dünyada o kadar zahmet çekersin. Yaşın çok ya da az olmuş fark etmez; eninde sonunda ölüm yakana yapışacaktır.

Yaş dönemlerindeki durumu özetleyen şair, sözü tekrar iyi ameller, güzel eylemler yapmaya getirir. Eğer iyi işler yapmışsan kabirde bunlar sana arkadaş olur, der. Bu dünyanın süslerine, nakışlarına aldanma! Bu dünya geçicidir; iyiliklerinin sonunda sıkıntı, eziyet azap vardır. Ömrün sağlığının sebatı, düzeni yoktur. Ansızın buradan geçersin. Kazandığın mal, mülk, servet ardında kalır. Mirasçıların seni unuttur, bölüşme derdine düşerler. O halde gideceğin yer için hazırlık yap. Sana orada yoldaşlık edecek malı kazan. Bunun için de kalbi ölmüş, ahreti unutmmuş insanlarla düşüp kalkma. Vücudunu mâsivâ kirlerinden, ten hazlarından arındır. Uzun yaşama, eğer iyi bir geçim ile olursa güzeldir. Kişi sürekli Allah'ı anmalı, namazda niyazda vakit geçirmeli; her zaman yönünü Allah'a döndürüp ona yakarmalıdır. İyi öğütler veren bir pire git, tavsiyelerini dinle.

Eser, başlıksız bir dua bölümü ile sona erer. Bu bölümde şair, Allah'tan iyi bir geçim vermesini diler, dünyada ve ahrette iyi kul olmayı umar; doğru yola gitmenin ancak onun lutfuyla olacağını ifade eder. Eğer Allah'tan yardım olmazsa şeytan kişiyi çabuk baştan çıkarır. Ey Allah'ım bize iyilikle muamele et; biz günah işleriz, sen bağışla, sana düşen bağışlamaktır. Bizim günahımız çoktur, sen bizi bağışla!

Şair manzumenin sonunda sözü nefesine getirir; şöyle der: Dünyada işlenmedik yüz karası bırakmadım. Benden daha asi, benden daha günahkar yoktur. Ancak senin lutfuna, bağışına, bağışlamana son yoktur. Sen azap ederek beni perişan etme. Sevgili peygamberin Hz. Muhammed'in hürmetine, Muhsin ve Gaffâr isimlerinin hürmetine beni bağışla; günahlarımı yüzüme vurma!

Mesnevi, bu manzumeyi okuyan, dinleyen ve yazana hayır dua dileğinden sonra istinsah tarihi ve müstensihe mensur bir dua ile bitirilir.

Öğüt-nâme'de Geçen Âyet ve Hadisler

Öğüt-nâme bir nasihat manzumesi olduğundan müellif bazı beyitlerde öğütlerini âyet ve hadis mealleriyle süslemiştir. Yine de metinde çok sayıda âyet ve hadis bulunmadığını ifade etmek doğru olur. Aşağıdaki beyitte “Emr olunduğın gibi dosdoğru ol”⁴ âyetinden manen iktibas görülür:

Niçün geldüğünü âleme bil[gil]
Ne emr olduysa anuñla amel kıl (b.29)

Aşağıdaki beytin 2.mısraı ise, “Her nefis ölümü tadıcıdır.”⁵ âyetinin manen iktibasını ihtiva eder:

Adı mü'mîn olan şey tâna uymaz
Kamu ma`hlû k ölür hîç biri turmaz (b.
44)

Şu beyit, “O Allah ki, sizi aciz ve zayıf bir damla sudan yarattı; sonra da bu zayıflığın ardından size gençlik kuvvetini verdi; sonra da bu kuvvetin ardından tekrar bir zayıflık ve ihtiyarlık verdi.”⁶ âyetinden manen iktibastır.

Kılur yetmişe irseñ e'ş-şeyebet
Olur nefsüñe zecr-ile melâmet (b. 56)

⁴ Kur'an, 11/112,42/15.

⁵ Kur'an, 21/35.

⁶ Kur'an, 30/54

İsmi bizce bilinmeyen nâzım, öğütlerinde hadislere de yer vermiştir. Örnek olarak aşağıdaki beyitte, “Biriniz kendisi için istediği şeyi din kardeşi için de istemedikçe tam iman etmiş olmaz.”⁷ hadisini sunmakla yetiniyoruz:

Saňa sandu guñı gayre anı san
Niçe bir yatasın gafletden uyan (b.6)

Öğüt-nâme'nin Dil Özellikleri:

Çarh-nâme'yi andıran bu manzumede Eski Anadolu Türkçe'si özellikleri görülür. Sunacağımız örnekler bunu göz önüne sermektedir: yarakı (b.5)bulımayup(b.11), konuban (b.10), yok durur (b.12), ölüben (b.15), yatuban (b.17), gelüben (b.19), bular(b.21), usun (b.27), geliserdür (b.31), idüben(b.32), ayrugını (b.36), varıcak (b.39, 50), göyünmez (b.41), ayruk (b.43,87), öliserdür(b.45), bulısardur (b.45), yarağun (b.77)

Öğüt-nâme, amacına uygun olarak açık, anlaşılır bir dille yazılmıştır. Yaşlı olduğu anlaşılan müellif, gençlerin anlayabileceği bir dil seçmiş; öğütlerini akıcı bir üslupla sıralamıştır. Metinde geçen Arapça, Farsça kelimeler halkın konuşup anladıklarından seçilmiştir.

Metinde açık ve anlaşılır bir Türkçe kullanılmış olmakla birlikte muhteva gereği bazı Farsça izafet ve sıfat tamlamalarına da yer verildiği görülür: nevcvân (b.1), pîr-i fânî (b.1), bî-vefâ (b.7), sa'y-ı belîğ (b.8), eyyâm-ı cevânî (b.28), rûh-ı revân (b.35,81), sünnet-i dünyâ (b.38), misâfir-hâne (b.40), hevâ-yı nefis (b.47), pîr-i devrân (b.62), Gaffâr-ı gufrân(b.94). Metinde Arapça terkiplere bir iki iktibas dışında yer verilmemiştir.

Vezin ve kafiye:

Öğüt-nâme'nin bazı mısra ve beyitlerinde vezin tutmuyor. Ayrıca birçok mısradan birden fazla imale yapıldığı da dikkati çekmektedir. Manzumenin amacı öğüt vermek olduğundan müellifin vezin konusunda titiz davranmadığını söylemek mümkündür. Vezni bozuk bazı beyitlerin müstensih tarafından konulmuş olabileceği göz ardı edilmemelidir.

Elimizde manzumenin tek bir nüshası bulunduğundan bazı okunamayan kelimeler aynen bırakıldı. Ayrıca anlam gereği eklenen kelime ve heceleri köşeli

⁷ *Câmiu's-sagîr*, C.4, İstanbul 2002,s.1649 (Müslim,İman:70,71; Buharî, İman 7; Tirmizî, Lıyama:59; Nese'î: İman:19,33; İbni Mâce:Mukaddime:9)

parantez içinde gösterdik. Aşağıda manzumenin elde bulunan metnini ve yazma nüshasını sunuyoruz:

Hâzâ Kitâbu Öğüt-nâme Ra hmetu'llâhi aleyh⁸

Me fâ î lün/ me fâ î lün/fa û lün

- 158b.1.** Eyâ köhne cihânuñ nev-cevânı
Ne dir diñle saña bu pîr-i fânî
2. Neyiçün mübtelâsın gaflet -ile
Yatuban uyuyasın râ hat-ile
3. Ölenler senüñ-içün ölmez iy cân
Degül misin bu evde yo ksa mihmân
4. Seni kullu k içün yaratdı Allâh
İbâdet kıl a ölmedin ol âgâh⁹
5. Bilürsin 'hod degülsin bunda bâ kî
İ miskîn öleceksin kıl yara kî¹⁰
6. Saña sandu guñı gayre anı san
Niçe bir yatasın gafletden uyan
7. Bu dünyâ bî-vefâdur bil ha kî kat
Gözüñ açup ölenlerden al ibret
8. Niçe bir yatasın gafletde iy yâr
Kılup sa y-ı belî g cânuñı uyar
9. Gelenler dünyâya a glayu gitdi

⁸ Öğüt-nâme, Milli Kütüphane Türkçe Yazmalar A. 3158/5(158b-161a).

Manzumenin sadece bire nüshasını tesbit edebildik.

⁹ Metinde “ol gıl” kelimesi vezin gereği “ol” yazıldı.

¹⁰ Metinde “Eyâ” kelimesi vezin gereği “i” yazıldı.

Bu çar`h âsyâbı anları öğütüdi

159a.10.Niçe begler ulular geldi geçdi
Bu fâniye konuban cümle göçdi

11.Serilüp gitdiler cümle perîşân
Bulımayup ecel derdine dermân

12.Be kâsı yok dur[ur u] hep fenâdur
Kamu lezzetleri renc ü anâdur

13.Sözüm budur saña bilgil ey[â] yâr¹¹
Ne iş işler-iseñ âgâh olur var

14. Kazanup ya ni bu mâlı n'idersin
Kalur burda mâluñ çü sen gidersin

15.Ölüben giyecegin bir pâ bezdür
Bu sözi aña kim gereklü sözdür

16. [Eger] anda`hı hâlüñ[i] bileydüñ
Ha kuñ buyru gını terk itmeyeydüñ

17.Ki fur sat demini fevt itmeyeydüñ
Bu dünyâda yatuban ya kalayduñ

18.Niçün gâfilsin ölüm gelmesinden
Kamu a zâ amelden kalmasından

19.Bilürsin kim o cümle enbiyâlar
Gelüben geçdi niçe evliyâlar

20.Bular aldanmadı dünyâya iy cân
Niçe bir aldanursın sen de uyan

21Bular yetmez mi ibret saña iy dün
Yaşadu kça [sen] olduñ katı az gun

¹¹ Vezin gereği "iy" kelimesi "eyâ" biçiminde yazıldı.

- 22.Ah iy gâfil yürüme sen ölürsin
Kamu itdüklerüñ bir bir bulırsın
- 159b.**23.Añar mısın kıyâmet günini hây
Günâhuñ ço k olursa diyesin vây
- 24.Zebâniler elüñi ba glayalar
Cehennem odlarıyla ta glayalar
- 25.Yidürürler saña za k kûm[1] anda
İçürürler hamîmi bil tamuda
- 26.Niçün kor kmazsuñ Allâhdan i nâdân
Ki Ha kdan kor kmayan olmaz müselmân
- 27.Bu dem kim o glan o glan 'hûk degülin
Yigitsin a kluñ usuñ fev k degülsin
- 28.Oyunda geçdi o glanlı k zamânı
İrişdi çün ki eyyâm-ı cevânî
- 29.Niçün geldüğüñi âleme bil[gil]
Ne emr oldıysa anuñla amel kıl
- 30.Hevâ yilleri esmesün başında
O kor kuları unutma düşüñde
- 31.Eger var ise a kluñ sözden añla
Ki neler geliserdür başa diñle
- 32.Bilürsin göç idüben gidecegüñ
Giricek kabre neler görecegüñ
- 33.Mu karrer bil ki bundan gidecegüñ
Bu diyâr[ları] hem terk idecegüñ
- 34.Yigitlik her dem olmaz kişiye yâr

Yo k işlerde çürütme ömri zinhâr¹²

35.Geçürme fur satın derde devânuñ
İmân-ile gide rû h-ı revânuñ

160a.36. Gayret it tuta-gör Ha k buyru gını¹³
Çı kar göñülden andan ayru gını

37.Ki dünyâ fâni oldu gın bilürsin
Ya ço k yaşa ya az â'hır ölürsin

38.İ sinnüñ sünnet-i dünyâ cünbişi ko a¹⁴
Uyar cânuñı gâfil işni kova¹⁵

39.Niçe bir la g vü lehve şâzmânî
Varıc ak menzilüñ kay gusu kanı

40.Misâfir-'hânedür dünyâ sarâyı
Konar göçer kamu y o'h sulı bayı

41.Biribirne göyünmez tıfl eger pîr¹⁶
Gelen gider eger geç [ü] eger ir

42.Zamânuñ âdet[i] oldur bil iy yâr
Düşürüp 'hal kı â'hır yire koyar

43.Gider gelmez [ol] ayru k pes geriye
Gerek mü'min olan to grı yüriye

44.Adı mü'min olan şey tâna uymaz
Kamu ma'hlû k ölür hiç biri turmaz

45.Gelenler dünyâya hep öliserdür
Kamu itdüklerin hep bulısardur

¹² Metinde " ömrüñi" kelimesi vezin gereği " ömri" olarak yazıldı.

¹³ Bu mısra vezin gereği: " Tutagör gayret it Ha k buyru gını" olmalı.

¹⁴ Bu mısraın vezni tutmuyor. Anlam bakımından da muğlak.

¹⁵ Bu mısra da "işin" kelimesi vezin gereği "işni" yazıldı.

¹⁶ "birbirine" kelimesi vezin gereği "biribirne" biçiminde yazıldı. .

- 46.Cevânem diyü aldanma cihâna
Ki olmaz i timâd itmek zamâna
- 47.Yigirmiden otuza çün geçe yaş
Hevâ-yı nefsi kor â kıl olan baş
- 48.Olan a klı yürür to grı yolına
İder şükür ne girerse eline
- 160b.**49.Ya kındur ölüm[i] kişiye iy yâr
Ki ba zı kimse anı soñra duyar
- 50.Çeker ömr a gzuña otuza dek bal
Varıca k kır ka kalur [bî]-per ü bâl
- 51.Olursın yimege içmege tâlib
Safâ vü zev k olur üstüne gâlib
52. Sanursın kim [gider] dünyâyı böyle
Bir na zar kıl tefekkür sanma öyle¹⁷
- 53.Geçicek elliden pest olur endâm
Her dem 'hoşlu gıla sürülmez eyyâm¹⁸
- 54.Beden a gırlanup râ hatlı k ister
Cemâlünü ya 'Hudâ bize göster
- 55.Çün irdün otra ka altmışa düşdüñ
Uçarken kuş gibi tuza ka düşdüñ
56. Kılur yetmişe irseñ e'ş-şeyebbet
Olur nefsüne zecr-ile melâmet
- 57.Olur menkû hañ-ıla anı işit¹⁹
Evelki hürmet olmaz bunu işit

¹⁷ Bu mısram vezni tutmuyor.

¹⁸ Bu mısra vezin gereği "Sürülmez 'hoşlı g-ıla her dem eyyâm" olmalı.

¹⁹ Metindeki "araya" kelimesi vezin ve anlam gereği "anı" olarak yazıldı. İkinci mısradaki "evvel" kelimesi şeddeli harekelenmişti, vezin gereği "evelki" yazıldı.

- 58.Eger yaşuñ varup seksandan aşı
Gelür dürlü elem za f-ile başa
- 59.Elüñ ditrer dizüñ dutmaz olursın
Ecel irür seni bir gün ölürsin
- 60.Ger olursa yaşuñ târî'hi to ksan
Hemân sen kendüñi dünyâda yo k san
- 61.Ki göz bozuldı çünkü dindi bilüñ
Ne suyuñ tutabilürsin ne yilüñ
- 161a.**62.Özüñe gâlib olur 'hâb-ı insân²⁰
Gören dir bunıñ bu pîr-i devrân
- 63.Yüze irseñ ne ölüsin ne diri
Gözedürsin hemân düşmege yiri
- 64.Ne yidüg[üñ] yimekten 'ha z idersin
Ne yigit gibi çiyneyüp yudarsın
- 65.Hemân herle olur âlemde aşuñ
Ne deñlü ço k olursa añla yaşuñ
- 66.Ya ço k olmuş ya az ömrüñ ne dirsın
Ölüp â'hîr-i kâr yire girersin
67. Kalur burda mâluñ iller elinde
Azâbın sen çekersin zîr-zemînde
- 68.Eger sâli h amel var ise sende
Olur mûnis senüñle birle sinde
- 69.Gel imdi a la ilm ile kıl iy yâr
Bu dehrüñ na kşına aldanma zinhâr

²⁰ Metinde “ ‘hûb” olarak yazılan kelime “ ‘hâb” olarak düzeltilmiştir.

70. Bilürsin kim bu dünyâ fenâdur
Bunuñ eylükleri renc ü anâdur
71. Ne ömrüñ sı h hatuñ olur sebâtı
Ne şâh olan bulur dâyim hayâtı
72. Göçersin nâgehân bir gün buradan
Kalur bunda kamu cem eyledüñ sen
73. Şol toñuzlan kurdına beñzer hâlüñ²¹
Sen gidersin tışarda kalur mâluñ
74. Çekişe mirâş-`horlar mâluñı²²
Bilmeyeler sinde senüñ hâlüñi
- 161b.** 75. Bu sözleri işidüp ide tedbîr
Ala ibret eger cevân eger pîr
76. Sinle hem-râh olan eyü yavuz ameldür²³
Özüñe bunda kalan tûl emeldür
77. Varıca k menzile eyle yara guñ
Kim anda olısar â`hir tura guñ
78. Fenâdur dünyâyı bil iy karındaş
Günâh-içün ço k a gla olmaya fâş
79. Otur[ma] göñli ölmüşlerle zinhâr
Fenâsı gâlib olanlarla iy yâr
80. Koca kişi k'ola dünyâya tâlib
Anuñla olma gıl a slâ mu sâ hib
81. İderseñ ten hevâsın[ı] arı pâk
Ola rû h-ı revânuñ yiri eflâk

²¹ Bu beytin vezni tutmuyor.

²² Bu beytin vezni tutmuyor.

²³ Bu mısraın vezni tutmuyor.

82. Dimişler 'hoşdur insâna uzun yaş
Eyü dirlik-ile olursa yoldaş
83. Ki Ha k zikr[i] ola dilüñde dâyim
Niyâz-ile namâzla ola kâyim
84. Tuta yüz dâ'imâ Ha k ha zretine
Baş indirmeye dünyâ devletine
85. Du âsın al var anuñ gibi pîrûñ
Dilersen diñlene ölüñ ü dirüñ
86. İlâhî vir eyü dirlik kulına
Ki dünyâda vü u kbâda kul ola
87. Senüñ i hsânuñ olmayınca kula
Niçe ayru k ba sa ol to grı yola
- 162a.** 88. İnâyet senden olmayınca iy şâh
Uyup şey tâna olup katı güm-râh
89. 'Hudâyâ lu tfuñ-ile kıl inâyet
Ki sendendür inâyet hem hidâyet
90. İşümüz dâ'imâ cürm ü 'ha tâdur
Sezâ ha zretüñe afv ü a tâdur
91. Bizüm ço kdur günâhumuz i sul tân
Umaruz lu tf-ile afv-ide Ra hmân
92. Cihânda olmaya ben gibi â sî
Ki kılmağu k komadum yüz karası
93. Senüñ lu tfuña yo kdur hadd u pâyân
Mu azzeb kıluben itme perîşân
94. Habîbüñ hürmeti-çün kıl bize_i hsân²⁴

²⁴ Bu mısraın vezni tutmuyor.

Ki ismüñ Mu hsîn ü Gaffâr-ı gufrân

95.Esirge kulınuñ ço kdur günâhı
Yüzine urma afv it yâ ilâhî

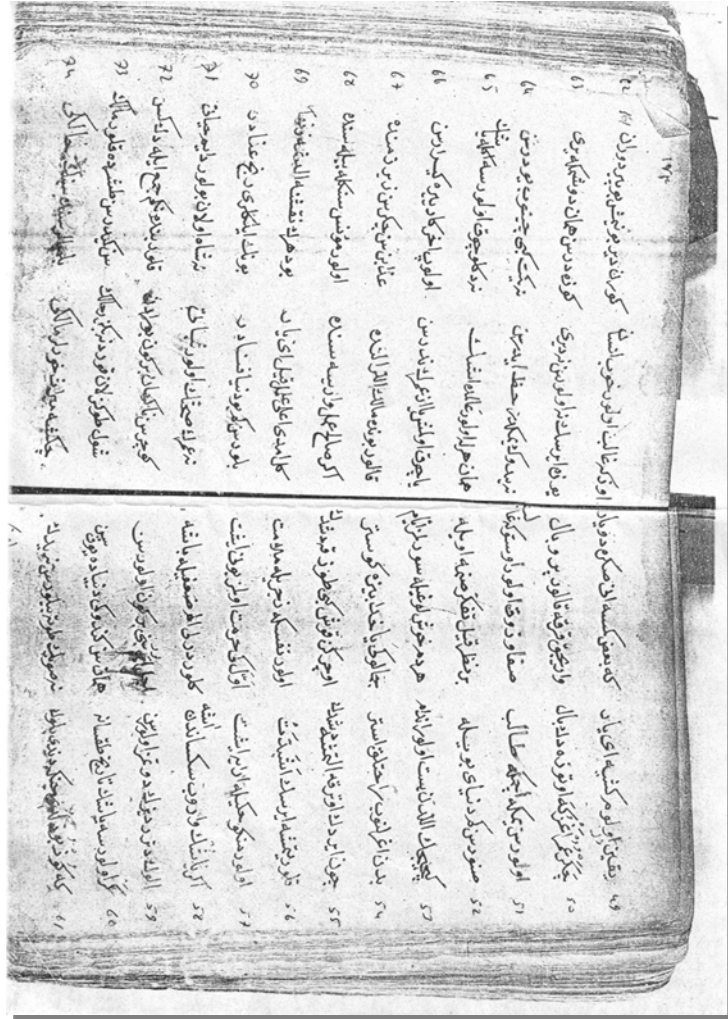
O kıyanı yazanı diñleyeni
Ra hmetüñle yarlı ga gıl yâ Ganî²⁵

Temmeti'l-kitâb bi- avni'llâhi'l-melîki'l-Vehhâb Alî
bin Mu s tafa gafara'llâhu lî-ve'li-vâlideyhimâ ve
sâ hibi'l- 'hayrât ve'l- hasenât ve'li cemî i'l-
mü'minîne ve'l-mü'minât bi-ra hmetike yâ er hama'r-
râ himîn sene 1165 fî â'hiri şa bân.

²⁵ Bu mısraın vezin gereği: "Yarlı ga gıl ra hmetüñle yâ Ganî" olmalı.

۶۱ کورنایان بونیش مویورولان ۸۹
۶۲ یوقان ایزسانک بولور بونیش
۶۳ کوزده سنجان دوشکله بری
۶۴ نیکت کجه چیتوب بوردن
۶۵ نوزکله چوق اولور سکه کلایا
۶۶ اولور یا کور بیره کیرلرین
۶۷ عیالین سن چکین زور سنه
۶۸ اولور غوس سنکله یله سنه
۶۹ بوجهرک تقیقه اللهغه قیقه
۷۰ یونک ایکلری نغ عناد
۷۱ نیشا اولور بولور لیم صیقل
۷۲ قلدینده کیم جمع یله دیکس
۷۳ سنکده سن عشقه قلدین آک
۷۴ شله ملکر این قورود بکر جانک
۷۵ چکینه چیلخ خورلار آک
۷۶ یلمه سنه سینه چیلخ آک
۷۷

۷۸ یقین اولور کیمه ای یان
۷۹ بیکر آتک بیکر آتور دنده مال
۸۰ صفار زورق اولور کورک
۸۱ اولور سن کیمه اچکله طالب
۸۲ صفور سن کور دنیای بویله
۸۳ کچیک لالان دست اولور ایله
۸۴ بینا افرانیت راجتقو است
۸۵ چوقان دند افرانیت لنته عیقل
۸۶ تیر یقینله ابرسانک آتک
۸۷ اولور سنکله زجر یله مدوت
۸۸ اولور سنکله حکیمه افرانیت
۸۹ اگر آتک لار دوت سنکله آتک
۹۰ اولور سنکله دوت سنکله آتک
۹۱ اگر اولور سنکله دوت سنکله آتک
۹۲ اگر اولور سنکله دوت سنکله آتک
۹۳ اگر اولور سنکله دوت سنکله آتک
۹۴ اگر اولور سنکله دوت سنکله آتک
۹۵ اگر اولور سنکله دوت سنکله آتک
۹۶ اگر اولور سنکله دوت سنکله آتک
۹۷ اگر اولور سنکله دوت سنکله آتک
۹۸ اگر اولور سنکله دوت سنکله آتک

